

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

УДК 341.215.43

ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Кобзар О. – магістрант, гр. ПРЗМВН-11

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Сучасні міграційні тенденції в контексті участі України в європейському та світовому міграційному просторі розглядаються як один із важливих чинників формування національної політики. Україна поки має незначний досвід у державному регулюванні сучасними міграційними процесами, тому особливої актуальності набуває потреба дослідження шляхів ефективної правової регламентації цих відносин, як на тлі міграційної кризи у Європі, так і зростаючої кількості внутрішньо переміщених осіб в центральні регіони України з районів проведення АТО та анексованого Криму. Позитивний досвід ЄС та міжнародні стандарти регулювання міграційних процесів, на нашу думку, має бути застосований з урахуванням національних інтересів щодо управління міграцією.

Сучасну європейську міграційну кризу називають гуманітарною катастрофою, оскільки вона наймасштабніша з часів Другої світової війни. За даними Міжнародної організації з міграції (надалі – МОМ), в 2015 році через Середземне море до Європи дісталися 1 004 356 мігрантів, 90 % з яких становлять біженці з трьох країн - Сирії, Афганістану та Іраку. У 2016 році за прогнозами МОМ Європа очікує прибуття ще одного мільйона біженців [1]. Кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні станом на березень 2016 року зросла до 1,7 млн. осіб [2].

Безсумнівно, що міграційні процеси в Україні мають свою специфіку, адже переселенцями є громадяни України, а не громадяни інших країн, як це відбувається в європейських країнах, але основні причини таких переміщень однакові – військові конфлікти.

Розв'язання міграційної кризи, як в країнах ЄС, так і в Україні потребує від урядів політичних, інформаційних та фінансових ресурсів.

Країни ЄС мають багаторічний досвід регулювання міграційних процесів, серед яких: формування законодавчої та інституційної бази для переміщених осіб; створення мережі органів дієвої та ефективної міграційної служби; запровадження жорстких заходів реагування на факти незаконної міграції; створення розвиненої прикордонної інфраструктури; зменшення кількості офіційних дозволів, які дозволяють перебувати в країнах ЄС; введення квот на прийом біженців тощо; грошова допомога державам членам ЄС, щоб впоратися з великою кількістю біженців.

Слід зазначити, питанням ефективного регулювання внутрішніх міграційних процесів приділяє увагу вся міжнародна спільнота. Так, у 1998 році ООН схвалено основні Керівні принципи з питання переміщення осіб всередині країн [3], які базуються на тому, що незважаючи на чинне міжнародне гуманітарне право та норми із захисту прав людини поширюються на внутрішніх переміщених осіб, але в деяких аспектах вони не є достатніми для забезпечення належного захисту. Визначені принципи не є обов'язковим правовим документом, проте засновані на нормах міжнародного права та передбачають захист від недобровільного переміщення, допомогу при переміщенні, гарантії безпечного повернення, переселення та реінтеграції, а також визначають гарантії, що мають надаватися на всіх фазах процесу, або специфічні для кожної з них. Законодавчі норми даного документу покликані захистити ВПО від дискримінації, пов'язаної з їхнім становищем, забезпечити їм права і свободи, визначені міжнародним та національним законодавством. Разом з тим вони не звільняють ВПО від індивідуальної кримінальної відповідальності за здійснення геноциду, злочинів проти людяності чи воєнних злочинів.

Досліджуючи міжнародний досвід вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб, О.В. Балуєва та І.О. Аракелова аналізують досвід Азербайджана, Молдови, Грузії як найбільш наближених до України держав, чії здобутки варто використовувати при формуванні відповідної державної політики щодо підтримки внутрішніх мігрантів, автори формулюють висновки з якими доцільно погодитись. Зокрема, на думку вчених, важливо координувати зусилля держави та громадянського суспільства у допомозі внутрішньо переміщеним особам, з метою вирішення максимум проблем, з якими зіткнулися громадяни. Важливо мати також докладну статистику щодо кількості внутрішньо переміщених осіб і щодо того, якої допомоги вони конкретно потребують [4, с. 80]. Про недосконалість системи обліку внутрішньо переміщених осіб свідчать факти, оприлюднені Міністерством соціальної політики про те, що сьогодні 30-40% «переселенців» отримує гроші на українській території, а насправді проживає в так званих «ЛНР-ДНР» [5].

На нашу думку, прогноз щодо подальшого розвитку міграційних процесів в Європі взагалі, та

Україні, зокрема, є насторожуючий. Запровадження країнами ЄС жорстких заходів протидії на факти незаконної міграції, південні та західні регіони України можуть стати реальними транзитними пунктами для нелегалів на шляху до розвинених країн ЄС, що, в свою чергу, потребує вжиття відповідних заходів з боку прикордонних органів та органів Національної поліції України. Щодо безпосередньо міграційної ситуації в Україні, то зважаючи на

складний соціально-економічний стан на Кримському півострові та загострення воєнного конфлікту у районах Донецької та Луганської областей, що спостерігається останнім часом може призвести до збільшення обсягів внутрішньої міграції.

Таким чином, виходячи з того, що в Україні відсутній відповідний досвід роботи з переселенцями, використання європейського досвіду та міжнародних напрацювань є доречним та необхідним.

Література

1. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iom.org.ua/ua>
2. Оперативний звіт Державної міграційної служби України з моніторингу міграційних процесів // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://dmsu.gov.ua>.
3. Руководящие принципы по вопросу о перемещении лиц внутри страны : Конвенция ООН 1998 года // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.un.org/ru>.
4. Балуєва О.В. Шляхи вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб: міжнародний досвід / О.В. Балуєва, Аракелова І.О. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2015. - № 12. – С. 78 -85.
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mlsp.gov.ua>.

УДК 346.34

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ЯК ВІДМІННА ОЗНАКА ГОСПОДАРСЬКОГО ДОГОВОРУ

Загребельна Т. – магістрант, гр. ПРЗмвн-11

Науковий керівник - к.ю.н., доцент Світлак І.І.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних економічних умовах України цінність господарського договору набула нового значення, що обумовлено підвищенням ролі господарського договору в регулюванні господарських відносин, поєднанням в ньому приватних та публічних інтересів, юридичних та економічних аспектів, здатністю господарського договору сприяти вирішенню соціальних завдань та усувати протиріччя між суб'єктами господарювання у процесі здійснення господарської діяльності, особливим ставленням держави при регулюванні господарсько-договірних відносин.

Окремі аспекти договорів у сфері господарських правовідносин знайшли своє відображення у працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як В.В. Лаптева, І.Б. Новицького, І. Г. Побірченка, О. А. Беляневич, О. М. Вінника, В. М. Гайворонського, О. М. Неживець, Н. О. Саніахметової, Н. І. Овчинникова, В. В. Мамутова, В. С. Щербини, М. К. Галянтича та інших.

Актуальність висвітлення цього питання також обумовлена тим, що сьогодні на практиці взаємовідносини сторін значною мірою регулюються не тільки правовими нормами, які складають господарсько-договірне право, а й створеними партнерами нормами власного «договірного права», тобто умовами договору, який в них є.

Головна риса договірних прав - це його диспозитивність, більший ступінь гнучкості як результат відсутності жорстких формальних вимог. Про це свідчать норми статті 178 ГК України про вільне волевиявлення змісту договору на свій розсуд (якщо він не суперечить законодавству) і статті 6 ЦК України про можливість відступлення при укладенні договору від актів цивільного законодавства та врегулювання своїх відносин на власний розсуд, якщо в цих актах прямо не вказано про це [1; 2].

Тому сьогодні на перший план виходять і юридична грамотність, і правова свідомість учасників договірних процесу. Причиною вагомості господарських договорів є не тільки їх особливості та поширеність, а й закріплення у статті 6 ГК України загальних принципів господарського права, серед яких – свобода підприємницької діяльності, а також вільний рух капіталів, товарів, робіт та послуг на території України, які можуть бути забезпечені укладенням господарських договорів, заснованих на принципі рівності його учасників.

Господарський договір - це збірне (узагальнююче) поняття, до якого належать різні договірні типи (купівлі-продажу, поставки, перевезення, оренди, підяду на капітальне будівництво та ін.), що мають схожі принципи нормативної регламентації.

Нормативному регулюванню господарських договорів властиве досить широке застосування публічно-правових регуляторів, що необхідно для захисту інтересів суспільства в цілому. Такі регулятори можуть мати як побічний характер (визначення розмірів податків, рівня цін і тарифів, встановлення відповідальності за зловживання монопольним становищем на ринку і т. ін.), так і пряму дію (зокрема, коли однією зі сторін у договорі виступає державний орган).

Серед науковців існує думка, що господарський договір втратив свою актуальність в нинішніх умовах господарювання, а на заміну йому має використовуватись підприємницькі (комерційні) договори. Вважаємо таку думку хибною, оскільки особливість господарського договору полягає в тому, що, регулюючи зв'язки суб'єктів господарювання, він є інструментом налагоджування виробничої інтеграції